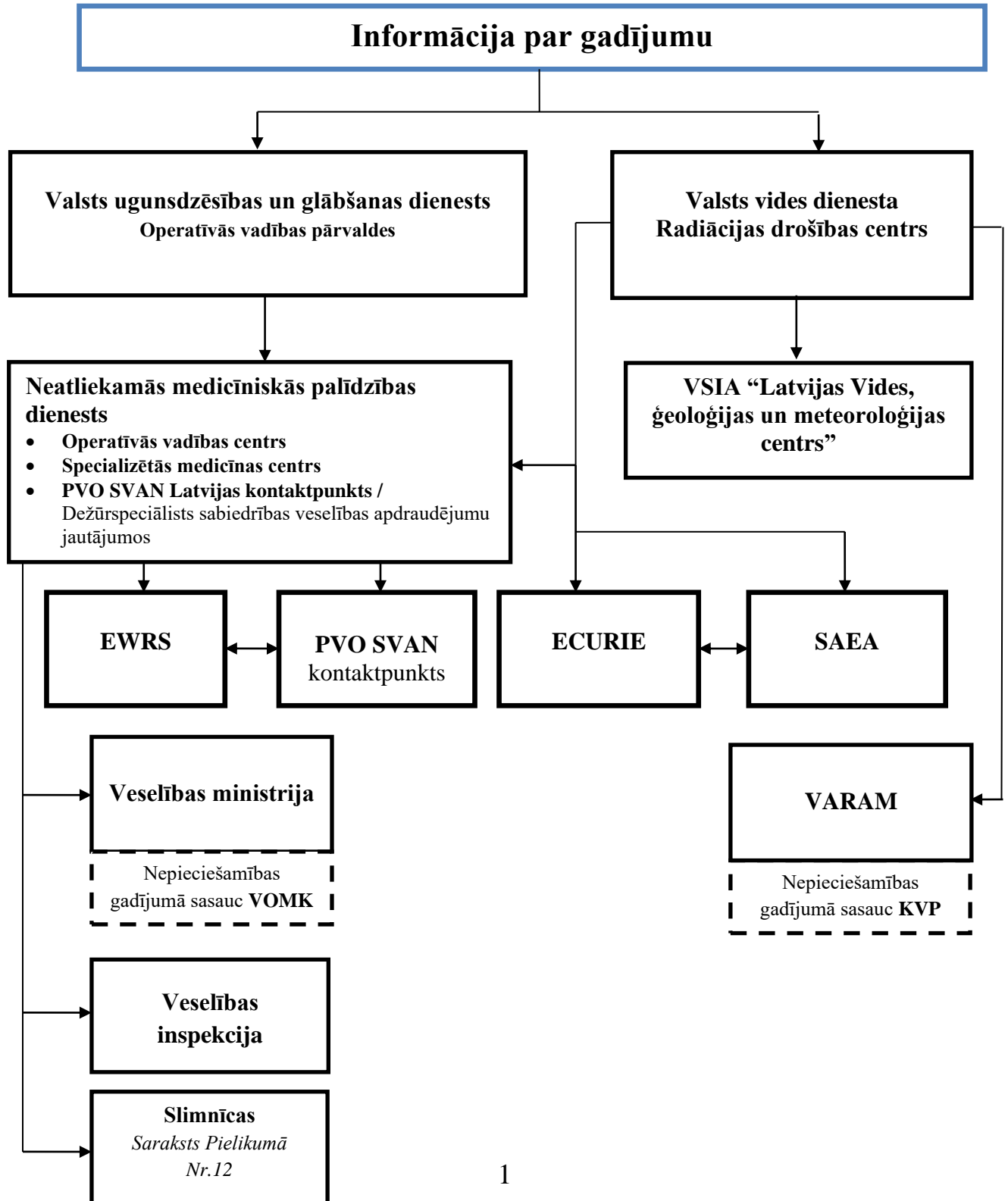

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

RĪCĪBA RADIĀCIJAS AVĀRIJAS GADĪJUMĀ

1. Informācijas apmaiņas un reaģēšanas aktivizācijas shēma

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

2. Terminoloģija, terminu skaidrojumi

Atkarībā no notikuma raksturojuma, cēloņa, mēroga un paredzamā attīstības scenārija **radiācijas avārijas** tiek iedalītas vairākos veidos - **incidents, negadījums, avārija un kodolavārija** (sk. skaidrojumu zemāk). Atšķirībā no cita veida sabiedrības veselības apdraudējuma, radiācijas avāriju gadījumā ir iespēja iegūt apstarojumu arī no cietušajiem un palīdzības sniedzējiem, tai skaitā no medicīniskā personāla, ja tie guvuši ķermeņa/drēbju radioaktīvo piesārņojumu.

Avāriju gadījumos VVD RDC izvērtē apdraudējumu un, ņemot vērā radiācijas avārijas veidu un mērogu, lemj par attiecīgās gatavības pakāpes izsludināšanu un par nepieciešamību iesaistīt citas atbildīgās institūcijas.

Aktivizējot katastrofu medicīnas sistēmu, atbilstoši VKM plānam, atbildīgo institūciju darbība ir aprakstīta šī pielikuma 4.sadaļā.

Jonizējošais starojums - enerģijas plūsma daļiņu vai elektromagnētisko viļņu veidā (viļņa garums vienāds ar 100 nanometriem vai mazāks vai viļņa svārstību frekvence vienāda ar 3×10^{15} herciem vai lielāka). Tas ir gamma starojums, rentgenstarojums, korpuskulārais starojums un jebkāds cits starojums, kas spēj radīt jonizāciju tiešā vai netiešā veidā.

Jonizējošā starojuma avoti - ierīces, radioaktīvās vielas, kodolmateriāli, radioaktīvie atkritumi vai iekārtas, kas spēj ģenerēt jonizējošo starojumu vai no neradioaktīviem materiāliem radīt radioaktīvās vielas, tos apstarojot ar daļiņām vai augstas enerģijas gamma starojumu, kā arī jonizējošā starojuma ģenerēšanas tehnisko iekārtu nozīmīgas daļas.

Incidents - ar radioaktīvo vielu noplūdi vai izkliedi saistīts gadījums, kas izraisa radioaktīvo piesārņojumu objektā, bet nerada ievērojamu radioaktīvo vielu noplūdi vai izkliedi.

Negadījums - radioaktīvo vielu noplūde vai izkliede, kas izraisa radioaktīvo piesārņojumu objektā, pārsniedzot normatīvajos aktos noteikto pieļaujamo radionuklīdu daudzumu, ko gada laikā drīkst izkliedēt vidē.

Avārija - ar lauksaimniecībai, rūpniecībai, medicīnai, zinātniskajai pētniecībai vai enerģijas ģenerēšanai kosmiskajos objektos paredzētu jonizējošā starojuma avotu izgatavošanu, lietošanu, glabāšanu, apglabāšanu vai transportēšanu saistīts gadījums, kura izraisītās sekas rada jonizējošā starojuma dozas limitu pārsniegšanu un kaitējumu vai kaitējuma draudus neatkarīgi no aizsardzības pasākumiem.

Kodolavārija - ar kodolreaktoru vai citu kodoldegvielas cikla uzņēmumu, kodoldegvielas transportēšanu vai glabāšanu saistīts gadījums, kura izraisītās sekas rada normatīvajos aktos noteikto jonizējošā starojuma dozas limitu darbiniekiem vai iedzīvotājiem pārsniegšanu un kaitējumu vai kaitējuma draudus neatkarīgi no aizsardzības pasākumiem kaitējuma samazināšanai.

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

Dozas:

Absorbētā doza (D) – ir masas vienībā absorbētā jonizējošā starojuma enerģija. Absorbētā doza ir vidējā jonizējošā starojuma doza audiem vai orgāniem un vides objektiem, tās mērvienība ir grejs (Gy), kas atbilst vienam džoulam uz vienu kilogramu.

Efektīvā doza (E) – ir visu ķermeņa audu un orgānu ārējās apstarošanas (ja jonizējošā starojuma avots atrodas ārpus ķermeņa) un iekšējās apstarošanas (ja jonizējošā starojuma avots atrodas ķermeņa iekšpusē) ekvivalento dozu summa, ņemot vērā jonizējošā starojuma ietekmes faktoru uz audiem, tās mērvienība ir džouli kilogramā (J/kg) jeb zīverts (Sv).

Ekvivalentā doza ($H_{T,R}$) – ir absorbētā doza, kādā atsevišķā orgānā vai audos atbilstoši jonizējošā starojuma veidam (R) un starojuma enerģijas diapazonam (kvalitātei), tās mērvienība ir džouli kilogramā (J/kg) jeb zīverts (Sv).

Dabiskais radiācijas fons - relatīvi pastāvīgs jonizējošā starojuma fons, ko veido apkārtējā vidē un pašā cilvēka organismā esošo radiācijas avotu starojums. Dabiskais radiācijas fons sastāv no ārējā apstarojuma, ko veido kosmiskais starojums kopā ar Zemes garozā, ūdenī, atmosfērā un biosfērā esošo dabisko un mākslīgo radioaktīvo elementu (radioaktīvo izotopu) starojumu, un cilvēka organisma iekšējā apstarojuma, kuru rada dabiskie un mākslīgie radioaktīvie elementi, kas iekļuvuši cilvēka organismā.

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

3. Radiācijas avārijas zonējumi, dezaktivācijas pasākumi, gatavība un reaģēšana

3.1. Radiācijas avārijas drošības zonas

1.tabula. Radiācijas avāriju drošības zonas.

Notikuma vietas karstā zona	<p>Pēc iespējas norobežota vieta, kur notikusi avārija vai negadījums. Pie šīs zonas robežu noteikšanas jāņem vērā drošības perimetrs pie $100\mu\text{Sv/h}$. Šajā zonā darbojas tikai tie dienesti, kuri atbilstoši normatīvo aktu prasībām vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā.</p>
Notikuma vietas siltā zona	<p>Norobežots rajons, kurā atrodies, cietušajiem vai palīdzības sniedzējiem pastāv apstārošanās risks no jonizējošā starojuma objektiem vai radioaktīviem materiāliem. Teritorija starp iekšējās un ārējās zonas robežām.</p> <p>Teritorijā izvietota:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Glābšanas darbos iesaistītā personāla radioaktīvā piesārņojuma kontroles punkts, kas ietver:<ol style="list-style-type: none">a. dezaktivācijas vietu;b. radioaktīvā piesārņojuma kontroles vietu.2) Cietušo un radioaktīvi piesārņoto personu kontroles vietas, kas ietver:<ol style="list-style-type: none">a. cietušo un radioaktīvo piesārņojumu saņēmušo personu reģistrēšanas punktu;b. radioaktīvā piesārņojuma kontroles vietu;c. dezaktivācijas vietu;d. medicīniskās palīdzības punktu, kur tiek veikta cietušo šķirošana, NMP sniegšana un sagatavošana transportēšanai uz slimnīcu.3) Vieta mirušajiem.4) Radioaktīvi piesārņoto lietu, aprīkojuma u.c. uzglabāšanas vieta.
Atbalsta zona (aukstā zona)	<p>Norobežots rajons, kur atrodas:</p> <ol style="list-style-type: none">1) vadības postenis un notikuma vadītājs;2) reaģēšanas personāla pieņemšanas zona/-as;3) plašsaziņas līdzekļu pieņemšanas zona/-as;4) transporta līdzekļu izvietojuma zona/-as.

3.2. Dezaktivācija radiācijas avārijas gadījumā

Laika periodā, kad notiek reaģēšana avārijas situācijā, kuras rezultātā radioaktīvās vielas ir

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

nokļuvušas vidē, reaģēšanas personāls, iekārtas un transportlīdzekļi var tikt piesārņoti ar radioaktīvām vielām. Šādos gadījumos avārijas vietā ir jānodrošina personāla un iekārtu dezaktivācija. Avārija, kurā iesaistīti slēgti starojuma avoti, parasti nerada radioaktīvā piesārņojuma risku.

Dezaktivācijai avārijas vietā ir sekojoši mērķi:

- 1) samazināt radioaktīvā piesārņojuma radītu indivīda turpmākās apstarošanās iespējamību;
- 2) ierobežot radioaktīvā piesārņojuma izplatīšanās varbūtību ārpus objekta;
- 3) radīt reaģēšanas aprīkojuma atkārtotas izmantošanas iespējas citās avārijās.

Veicamie pasākumi:

- 1) ar radioaktīvām vielām piesārņotais apģērbs uzmanīgi jānovelk un jāievieto speciāli sagatavotos un marķētos plastmasas maisos;
- 2) radioaktīvo piesārņojumu guvušajam jānomazgājas dušā, lietojot ziepes. Ja nav pieejama duša, tad var veikt sauso dezaktivāciju – noslaukoties dvielī. Nav rekomendējama spēcīga noberšana, jo tā var ievainot ādu un radīt iekšēju piesārņojumu;
- 3) ja stiprs piesārņojums ar radioaktīvām vielām ir konstatēts matiem, vienkāršākais un efektīvākais līdzeklis ir to noskūšana.

Dezaktivācijas pasākumus veic tik ilgi, līdz radioaktīvi piesārņotā objekta dozas jaudas līmenis nepārsniedz ne vairāk kā 2-3 reizes dabisko radiācijas fonu.

3.3. Gatavība un reaģēšana notikuma vietā

Radiācijas avārijas gadījumā reaģēšanas kārtība ir atkarīga no institūcijas, kas konstatējusi notikumu un notikuma veidu. Piemēram, ja notikušo faktu ir konstatējusi nevis medicīniska, bet kāda cita darbības profila iestāde, tiek veikta iesaistīto organizāciju un dienestu apziņošana. Ja gadījums noticis ārstniecības iestādē, tad ziņošanu un reaģēšanu atbilstoši kompetencei veic paši mediķi atbilstoši Slimnīcas KM plānā noteiktajai kārtībai. Tas savukārt nozīmē, ka par radiācijas avāriju ziņotājiem var būt dažādas atbildīgās personas, institūcijas.

Efektīva medicīniskā reaģēšana radiācijas avārijās vai avārijas situācijās var būt grūts uzdevums tieši situācijas sarežģītības dēļ. Radiācijas avārijas kaitējums darbiniekiem notikuma vietā var būt daudz lielāks nekā apkārtējiem iedzīvotājiem.

Atbilstoši komplicētības pakāpei, ir **trīs reaģēšanas līmeni**, ņemot vērā nepieciešamos resursus palīdzības sniegšanai un seku smagumu:

- 1) neatliekamā medicīniskā palīdzība, kas tiek nodrošināta negadījuma vietā (siltā vai atbalsta zona);
- 2) detalizēta izmeklēšana un ārstēšana slimnīcās;
- 3) radiācijas radīto kaitējumu ārstēšana un veselības stāvokļa dinamiska novērošana.

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

Visas personas, kas atradušās negadījuma vietā, rūpīgi jāizjautā, lai nodrošinātu avārijas situācijas, cilvēku atrašanās vietas negadījumā un tur pavadītā laika detalizētu aprakstu, kas nepieciešams saņemtā jonizējošā starojuma dozu aprēķiniem.

Lai nodrošinātu saņemto jonizējošā starojuma dozu uzskaiti, VVD RDC ar LVGMC atbalstu nodrošina personālu, kas var tikt iesaistīts radiācijas avārijas seku likvidēšanā, ar individuālajiem dozimetriem.

Glābšanas darbos iesaistītais personāls radiācijas avārijā cietušo drēbes, apavus un personīgās mantas ievieto marķētos polietilēna maisos un atstāj norādītajā vietā. Glābšanas darbu vadītāja norādītajās radioaktīvā piesārņojuma kontroles vietās iziet personāla un iekārtu piesārņojuma pārbaudi. NMP dienests informē slimnīcu, kura uzņems cietušos, par ievainojumu raksturu un par iespējamajām vai zināmajām apstarošanām vai piesārņojumiem ar radioaktīvām vielām, taču jāņem vērā, ka cietušajiem un iekšējo radioaktīvo piesārņojumu saņēmušajām personām simptomu parādīšanās var būt aizkavēta līdz vairākām dienām.

Pamatprincipi attiecībā uz apstaroto cilvēku veselības aprūpi slimnīcas etapā tiek balstīti uz ikdienas veselības aprūpes principiem, ņemot vērā iespējamus specifiskos radiācijas radītos riskus veselībai un radioaktīvā piesārņojuma problēmas.

3.4. Cietušo šķirošana

Ja negadījumā ir daudz cietušo vienlaicīgi, cietušo šķirošanu veic notikuma siltajā un atbalsta zonā saskaņā ar VKM plāna Pielikumā Nr.1 minēto cietušo šķirošanas algoritmu.

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

4. Atbildības un rīcības pasākumi ar jonizējošo starojumu (radiācijas) saistītās avārijās un negadījumos

Izpildītājs	Atbildība un rīcība	Piezīmes
<p>Valsts vides dienests - Radiācijas drošības centrs (VVD RDC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • VVD RDC nodrošina kodolnegadījumu izziņošanas 24 stundu operatīvo gatavību, veic sakaru punkta funkcijas saskaņā ar Konvenciju par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu, izmantojot Eiropas Komisijas radiācijas avāriju apziņošanas sistēmu ECURIE (<i>European Community Urgent Radiological Information Exchange</i>). • Vajadzības gadījumos organizē VVD RDC operatīvās reaģēšanas vienības iesaisti. • Veic saņemtās informācijas par radiācijas situāciju un tās iespējamās attīstības novērtēšanu un, atbilstoši savai kompetencei, sniedz ieteikumus atbildīgajiem dienestiem. • Veic radioaktīvā piesārņojuma un jonizējošā starojuma līmeņa noteikšanu, radiācijas situācijas novērošanu, savas kompetences ietvaros apkopo informāciju par avārijas zonā iesaistīto institūciju un komersantu veiktajiem pasākumiem, radiācijas situācijas attīstības prognozēšanu, rekomendāciju izstrādāšanu aizsardzības pasākumu ieviešanai, radiācijas drošības pasākumu izpildes uzraudzību radiācijas avārijas zonā. • Nepieciešamības gadījumā sniedz rekomendācijas VUGD par Krīzes vadības padomes (turpmāk - KVP) sasaukšanu un informē KVP priekšsēdētāju par nepieciešamību izsludināt sistēmas atbilstošās gatavības pakāpes izsludināšanu. • Kopā ar LVĢMC un sadarbībā ar VUGD, PVD un pašvaldībām organizē un veic radiācijas avārijā cietušo iedzīvotāju, ēku, ceļu, tehnikas un lauksaimniecības dzīvnieku, mājas (telpas) dzīvnieku, sporta, darba un atrakciju dzīvnieku dezaktivāciju, ja: <ul style="list-style-type: none"> - vides radioaktīvais piesārņojums pārsniedz normatīvajos aktos noteikto līmeni; - paredzamā jonizējošā starojuma doza iedzīvotājiem ir lielāka par 5 mSv/gadā. • Veic apziņošanu saskaņā ar Valsts civilās aizsardzības 	

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

	<p>plānu un sniedz informāciju KVP priekšsēdētājam, un sagatavo nepieciešamo informāciju plašsaziņas līdzekļiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veic informācijas apmaiņu ar citām valstīm un starptautiskām organizācijām, radiācijas situācijas attīstības un iespējamo sekū novērtēšanā, kā arī informē starptautiskās organizācijas un valstis par radīto varbūtējo radiācijas kaitējumu. • Nepieciešamības gadījumā sniedz rekomendācijas vai ieteikumus par plānoto masu pasākumu uzsākšanu un atcelšanu, darba pārtraukšanu iestādēs, kas atrodas neatliekamo aizsardzības pasākumu plānošanas zonā un nav iesaistītas avārijas sekū likvidēšanā. • Saņemot ziņojumu vai konstatējot attiecīgu gadījumu, kas var izraisīt starptautiskas nozīmes sabiedrības veselības apdraudējumu, ziņo NMP dienestam. • Nepieciešamības gadījumā un pēc KVP lēmuma vēršas pēc palīdzības Starptautiskās atomenerģijas aģentūrā gadījumos, kad ir cietušie, kuru saņemtais jonizējošais starojums un apstarošanās pazīmes liecina, ka to medicīniskā aprūpe Latvijā nav iespējama. 	
<p>VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (LVĢMC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sadarbībā ar VVD RDC veic vides radioaktīvā piesārņojuma monitoringa organizēšanu un nodrošina ar individuālajiem dozimetriem personālu, kas var tikt iesaistīts radiācijas avārijas sekū likvidēšanā. • Piedalās radiācijas avārijas sekū likvidēšanā, veicot radioaktīvi piesārņoto teritoriju, transportlīdzekļu un citu priekšmetu dezaktivāciju. • Nodrošina radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu. 	<p><i>Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.1284 (12.11.2013.) „Darbinieku apstarošanas kontroles un uzskaites kārtība”;</i></p> <p><i>2009.gada 1.jūlija Ministru kabineta rīkojumam Nr.448 “Par valsts aģentūras “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra” un</i></p>

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

		<i>Bīstamo atkritumu pārvaldības valsts aģentūras likvidāciju un valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" dibināšanu".</i>
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD)	<ul style="list-style-type: none"> • Atbilstoši kompetencei vada reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus notikuma vietā atkarībā no katastrofas veida. • Veic Civilās aizsardzības sistēmas institūciju apziņošanu, informācijas sniegšanu KVP priekšsēdētājam, informācijas nodošanu plašsaziņas līdzekļiem saskaņā ar VVD RDC rekomendācijām. • Informē iedzīvotājus par iespējamo radioaktīvo piesārņojumu un veicamajiem aizsardzības pasākumiem (joda profilakse, uzturēšanās telpās u.c.). • Pamatojoties uz pieprasījumu, apzina VMR glabātājus par nepieciešamo resursu (individuālie aizsardzības līdzekļi, dezaktivācijas aprīkojums u.c.) esību un lēmuma pieņēmēju par atļauju izmantot VMR. • Nodrošina katastrofas un avārijas seku likvidēšanas pasākumos iesaistīto cilvēku un materiālo vērtību dezaktivāciju sadarbībā ar citiem dienestiem atbilstoši starpinstitūciju vienošanām. 	
Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (NMP dienests)	<ul style="list-style-type: none"> • Veic informācijas apmaiņu ar iesaistītajām institūcijām, tai skaitā ar slimnīcām, aktivizējot KM sistēmu. • Nodrošina NMP brigāžu darba koordinēšanu un operatīvo vadību, sniedzot NMP un koordinējot cietušo hospitalizācijas plūsmu. • Nepieciešamības gadījumā nozīmē vadības ārstu, kas vada, organizē un koordinē NMP sniegšanu notikuma vietā. • Sadarbojas ar notikumā iesaistītajām institūcijām. • Apkopo informāciju par notikumu. 	<i>Nodrošina NMP dienesta rīcību un sadarbību ar citām iesaistītajām institūcijām saskaņā ar NMP dienesta iekšējo kārtību.</i>

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošina specializētās NMP sniegšanas darba koordinēšanu, nepieciešamības gadījumā organizē brigāžu un ārstu speciālistu nosūtīšanu uz slimnīcām. • Pēc vajadzības piesaista papildus resursus (NMP brigādes, specializētās NMP brigādes un ārstus, medikamentu un medicīnisko aprīkojuma rezerves) un ierobežo ikdienas NMP izsaukumu apkalpošanu, saglabājot NMP sniegšanas nodrošināšanu cilvēkiem dzīvībai bīstamās situācijās. • Nepieciešamības gadījumā organizē un koordinē NBS Gaisa spēku un/vai Valsts robežsardzes gaisa kuģu iesaistīšanu pacientu medicīniskajai transportēšanai. • Iesaistās neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā atbilstoši MRCC plānam. • Nepieciešamības gadījumā NMP dienesta direktors dod atļauju izmantot NMP dienesta glabāšanā esošās VMR savu pilnvaru ietvaros un sagatavo izsniegšanai vai izsniedz VMR. • Veic hospitalizēto uzskaiti un uztur informāciju par pacientu aprūpes pēctecību stacionāros. • Izveido informācijas biroju saziņai ar iedzīvotājiem par notikumu un veselības aizsardzības pasākumiem. Informāciju par cietušajām/saslimušajām personām sniedz, ievērojot personu datu aizsardzību, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem dokumentiem. • Sagatavo informāciju VOMK. • Starptautiskas izplatīšanās vai izplatīšanās riska gadījumā apkārtējā vidē nodrošina informācijas apmaiņu un saskaņo sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus ar PVO SVAN kontaktpunktu un EK Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorātu. • Nepieciešamības gadījumā, pastāvot riskam pārrobežu izplatībai, ziņo EWRS. 	
<p>Veselības ministrija (VM)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinē ĀS iesaistīto veselības nozares institūciju darbību. • Apkopo informāciju par ĀS attīstības gaitu un sagatavo priekšlikumus VOMK par ĀS reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem. • Apkopo informāciju un sniedz priekšlikumus VOMK par VMR iesaistīšanu un izmantošanu, kā arī par ārvalstu un starptautisko organizāciju palīdzības pieprasīšanu un izmantošanu ĀS. 	<p><i>Nodrošina VM rīcību un sadarbību ar citām iesaistītajām institūcijām saskaņā ar VM iekšējo kārtību.</i></p>

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

	<ul style="list-style-type: none"> • Organizē un koordinē komunikācijas pasākumus, tai skaitā informācijas centra izveidi, nodrošinot vienotu komunikāciju starp VM padotības iestādēm/slimnīcām un sadarbību ar citu nozaru institūcijām. • VM Valsts sekretāra (VOMK priekšsēdētājs) uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> - informē veselības ministru; - ja nepieciešama veselības nozares institūciju darbības koordinēšana ĀS vai to tiešu draudu gadījumā, sasauc VM ārkārtas vadības grupu, kurā pēc nepieciešamības var iesaistīt VM padotības iestāžu un slimnīcas pārstāvjus, ņemot vērā apdraudējuma veidu un iesaistīto institūciju atbildību; - pēc savas vai cita VOMK locekļa iniciatīvas lemj par VOMK ārkārtas sēdes sasaukšanu; - uzdod VM atbildīgajam departamentam organizēt VOMK locekļu sasaukšanu un informēt VM Komunikācijas nodaļas vadītāju par VOMK darba organizēšanu; - nosaka VOMK darbības vietu; - vada VOMK sēdes, nodrošina VOMK sēžu protokolēšanu un informācijas sagatavošanu veselības ministram par VOMK pieņemtajiem lēmumiem; - informē veselības ministru par ĀS pārvaldīšanu un seku likvidēšanas gaitu, un par VOMK pieņemtajiem lēmumiem. 	
<p>Valsts operatīvā medicīniskā komisija (VOMK)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • VOMK uzdevumi ārkārtas sēdes sasaukšanas gadījumā: <ul style="list-style-type: none"> - pieņem koordinējošus, veselības nozares institūcijām saistošus lēmumus ĀS vai to tiešu draudu gadījumā; - izvērtē informāciju par ĀS, tās rašanās cēloņiem, attīstības gaitu, resursu pieejamību, veiktajiem/plānotajiem reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem; - ja nepieciešams, izveido Mēdiju informācijas centru, kas sadarbībā ar iesaistītajām institūcijām sniedz informāciju plašsaziņas līdzekļiem par ĀS; - sagatavo priekšlikumus veselības ministram par VMR iesaistīšanu un izmantošanu ĀS; - sagatavo un sniedz priekšlikumus veselības 	<p><i>Atbilstoši 2011.gada 13.decembra MK noteikumiem Nr. 956 "Valsts operatīvās medicīniskās komisijas nolikums"</i></p>

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

	<p>ministram par ārvalstu un starptautisko organizāciju palīdzības pieprasīšanu un izmantošanu ĀS;</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvērtē ārvalstu un starptautisko organizāciju piedāvātās medicīniskās palīdzības lietderību ĀS; - izvērtē un sniedz priekšlikumus par nepieciešamajām izmaiņām normatīvajos aktos ĀS pārvaldīšanas pasākumu nodrošināšanai/veikšanai. <p>• VOMK locekļu uzdevumi, ārkārtas sēdes sasaukšanas gadījumā, atbilstoši pārstāvētās iestādes/slimnīcas kompetencei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veic riska novērtējumu; - izvērtē resursu pieejamību; - nodrošina ĀS monitoringu, analīzi; - sniedz priekšlikumus veiktajiem/plānotajiem reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem; - sniedz priekšlikumus par nepieciešamajām izmaiņām normatīvajos aktos, tai skaitā pēc ĀS seku likvidēšanas; - pēc ĀS atcelšanas izvērtē veiktos ĀS seku likvidēšanas pasākumus un atbilstoši kompetencei sniedz priekšlikumus KM sistēmas pilnveidošanai. 	
<p>Slimnīcas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Slimnīca strādā saskaņā ar slimnīcas vadītāja izsludināto reaģēšanas režīmu: • Organizē cietušo (saslimušo) uzņemšanu neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai un ārstēšanai slimnīcā. • Nodrošina to cietušo dezaktivāciju, kuri ir nokļuvuši slimnīcā, apejot dezaktivāciju pie notikuma vietas. • Nodrošina IAL personālam, kurš potenciāli var nonākt saskarē ar radioaktīvi piesārņoto cietušo un dezaktivāciju personālam, kurš nonācis saskarē ar radioaktīvi piesārņoto cietušo. • Nepieciešamības gadījumā pieprasa specializētās neatliekamās medicīniskās palīdzības atbalstu. • Ziņo VVD RDC gadījumos, kad ir cietušie, kuru saņemtais radioaktīvais starojums un apstarošanās pazīmes liecina, ka to medicīniskā aprūpe Latvijā nav iespējama. • Nodrošina OVG darbu, koordinē slimnīcas personāla darbu. • Nodrošina informācijas apmaiņu ar NMP dienestu, 	<p><i>Nodrošina slimnīcas rīcību un sadarbību ar citām iesaistītajām institūcijām saskaņā ar Slimnīcas KM plānu.</i></p>

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

	<p>VM valsts sekretāru un citām notikuma pārvaldīšanā iesaistītām institūcijām.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepieciešamības gadījumā veic izmaiņas ikdienas darba režīmā: <ul style="list-style-type: none"> - apziņo un organizē papildus personāla piesaisti; - neuzsāk plānveida operācijas; - pārtrauc pacientu plānveida uzņemšanu un uzsāk slimnieku izrakstīšanu vai pārvešanu uz citu ārstniecības iestādi vai pagaidu uzturēšanās vietu. • Pacientu pārvešanas (evakuācijas) nepieciešamības gadījumā nosaka evakuācijas vadītāju (pārvešanas koordinatoru), informē NMP dienestu un pašvaldību; organizē pacientu pārvešanu atbilstoši šķirošanas prioritātēm. • Informē NMP dienestu par nepieciešamību iesaistīt papildus resursus no VMR. • Informē pašvaldības CAK, VUGD, VP par nepieciešamā atbalsta sniegšanu situācijas pārvaldīšanai. • Nodrošina slimnīcas apsardzi un kārtību slimnīcas teritorijā, organizē staigājošo pacientu, apmeklētāju un transporta plūsmas regulēšanu. Atbrīvo piebraukšanas un aizbraukšanas ceļus Uzņemšanas nodaļai, ja nepieciešams organizē papildus piebraukšanas/aizbraukšanas ceļus. • Organizē informācijas sniegšanu cietušo piederīgajiem, un, ja nepieciešams, plašsaziņas līdzekļiem. 	
<p>Citas ārstniecības iestādes un ārstniecības personas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošina NMP slimnīcām atbalsta funkciju atbilstoši noslēgtajiem sadarbības līgumiem, nepieciešamības gadījumā sniedz/nodrošina medicīnisko palīdzību dezaktivētajiem cietušajiem. 	
<p>Veselības inspekcija (VI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uzrauga normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi sabiedrības veselības (epidemioloģiskās drošības, vides higiēnas, dzeramā ūdens, peldūdeņu) jomā. • Veic higiēnisko novērtējumu iedzīvotāju patvēruma, īslaicīgas izmitināšanas, evakuācijas vietām un ūdens apgādei. 	<p><i>Nodrošina VI rīcību un sadarbību ar citām iesaistītajām institūcijām saskaņā ar VI iekšējo kārtību.</i></p>
<p>Nepieciešamības gadījumā ĀS pārvaldīšanā tiek iesaistīti NVD, ZVA, VTMEC, VADC saskaņā ar VKM plāna 52. punktā noteiktajiem uzdevumiem.</p>		

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

Sadarbības institūcijas		
Valsts policija (VP)	<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās bīstamajā zonā esošo iedzīvotāju brīdināšanā par apdraudējumu. • Nodrošina notikuma vietas norobežošanu, apsardzi un sabiedriskās kārtības uzturēšanu. • Nodrošina transporta kustības regulēšanu. • Piedalās iedzīvotāju evakuācijā. • Sniedz pirmo palīdzību saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. • Nodrošina bojāgājušo cilvēku identificēšanu un uzskaiti, organizē transportēšanu uz Valsts Tiesu medicīnas ekspertīzes centru. 	
Nacionālie bruņotie spēki (NBS)	<ul style="list-style-type: none"> • Piedalās preventīvo un reaģēšanas pasākumu veikšanā. • Piedalās neatliekamo ārkārtējo situāciju izraisījušo notikumu seku likvidēšanas pasākumos. • Sniedz pirmo palīdzību. • Piedalās iedzīvotāju un materiālo vērtību evakuācijā un apsardzē. • Piedalās glābšanas un meklēšanas darbos. • Sniedz atbalstu Valsts policijai sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā. • Pēc NMP dienesta pieprasījuma nodrošina pacientu medicīnisko transportēšanu, izmantojot NBS Gaisa spēku gaisa kuģus. 	
Valsts robežsardze (VRS)	<ul style="list-style-type: none"> • Pēc NMP dienesta pieprasījuma nodrošina pacientu medicīnisko transportēšanu, izmantojot VRS gaisa kuģus. • Sniedz pirmo palīdzību Latvijas Republikas pierobežas joslā. • Piedalās glābšanas un meklēšanas darbos. 	
Pašvaldība	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošina iedzīvotāju evakuāciju no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, kā arī šo iedzīvotāju uzskaiti, pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu un sociālo aprūpi. • Savu iespēju robežās nodrošina katastrofas pārvaldīšanā iesaistītajām valsts un pašvaldības institūciju amatpersonām, juridiskajām un fiziskajām personām piemērotus darba un sadzīves apstākļus. • Organizē psihosociālo, tai skaitā psiholoģisko atbalstu cietušajiem vai viņu tuviniekiem. 	<p><i>Atbilstoši CAKP likuma 11.pantam, pašvaldību CAP un Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam</i></p>

Valsts katastrofu medicīnas plāns 2020

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM)	<ul style="list-style-type: none">• Sadarbībā ar citām ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām, veic šādus uzdevumus:<ul style="list-style-type: none">- veic riska novērtējumu;- nosaka preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus;- apzina un plāno resursus katastrofas pārvaldīšanai.	
--	---	--